

3/55/2018

panorama

- 4 EWA DUSZCZYK**
Zdrowie
Wywiac wirusy na Łysą Górę
- 10 MAGDALENA WINIARSKA**
ERC 2018
Nie wolno nam stać z boku
- 16 MICHAŁ NÉMETH**
ERC 2018 Język na językach
- 20 AGNIESZKA KLOCH** Komentarz
Wspólnota czy podległość
- 22 MICHAŁ KOWAL**
Fizyka Mieć oko na pierwiastki
- 26 AGATA JAWOSZEK**
Kulturoznawstwo
Rozpad po rozpadzie

badania w toku

- 30 ARTUR OBŁUSKI**
Archeologia
Konwersje na piasku
- 36 MACIEJ T. KRAJCARZ** Stratygrafia
Wiedza z kości

rozmowa

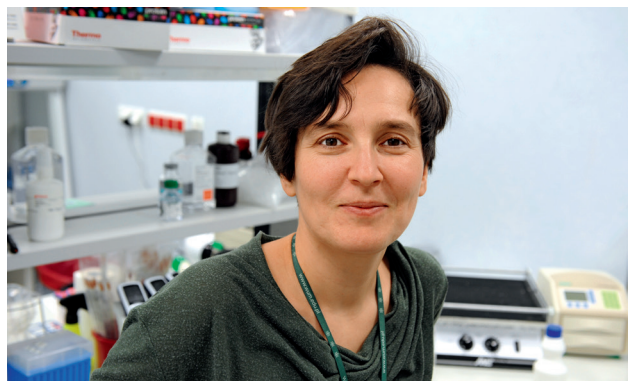
- 40 ANDRZEJ DZIEMBOWSKI**
Przed wszystkim ciekawość

prezentacje

- 46 DANIEL TYBOROWSKI**
Paleobiologia
Spotkanie ze smokami
- 50 PAVLO LEVCHUK**
Sławistyka
Polskie myśli po ukraińsku
- 54 MAŁGORZATA MOŁĘDA-ZDZIECH**
Komentarz
Wspólnie można więcej
- 56 ELŻBIETA JANCEWICZ,**
EWA FALKOWSKA
Ekologia ssaków
Wybory gryzoni
- 60 MICHAŁ GŁOWIŃSKI**
Literatura
Epigonizm i tandeta
- 64 W OBIEKTYWIE:**
Nauka u ślimaka

punkt widzenia

- 74 WŁODZIMIERZ ZAWADZKI**
XYZ

panorama

Nie wolno nam stać z boku, Język na językach
O pracy, nadziejach i wyzwaniach mówią Magdalena Winiarska i Michał Németh, zdobywcy grantów ERC. **10, 16**

badania w toku archeologia

Konwersje na piasku O przemianach politycznych, społecznych i religijnych w średniowiecznym Sudanie mówi dr Artur Obłuski z Uniwersytetu Warszawskiego. **30**

rozmowa

Przed wszystkim ciekawość O enzymach degradujących RNA, roli drożdży w badaniach pomocnych ludziom oraz dwóch rodzajach naukowców, mówi laureat tegorocznej Nagrody FNP. **40**

OKŁADKA:
JAKUB OSTAŁOWSKI

STR. 2:
JAKUB OSTAŁOWSKI (2), MATEUSZ REKŁAJTIS (1)

OD REDAKCJI

TO, CO ŁĄCZY I DZIELI

Wspólnota to byt kapryśny i niełatwy w obsłudze. Jak tworzący ją ludzie. Ta wielka tworzy się bez wysiłku – ci, których łączy pochodzenie narodowe, wiara czy język, są jej częścią niejako z automatu. Jedni nie przywiązują do tego faktu wielkiej wagi, inni czynią z niego podstawowy element swojej tożsamości. A to bywa groźne. Stawianie własnej grupy ponad inne nieraz już w historii wywołało mniej lub bardziej krwawe konflikty. Żeby utrzymać wspólnotę niewielką, trzeba się napracować. Pieczołowicie dbać o własny język, bo jego śmierć oznacza także śmierć kultury. Mądrze wtapiać się w większe społeczności, by bez niczyjej krzywdy móc z nimi żyć na własnych zasadach. Nie dać się zastraszyć, wmówić sobie, że być w mniejszości znaczy nie mieć takich praw, jak większość.

Żeby wspólnota – ta wielka i ta mała – była czymś, czego elementem warto być, potrzeba przede wszystkim jednego: szacunku. I dla tych, którzy nie są jej częścią, i dla tych, którzy ją tworzą. Bo żadna grupa czy społeczność nie jest monolitem. W każdej zdarzają się ludzie mający nieco inne poglądy, nieco inne cele, nieco inne motywacje. Choćby wśród naukowców – jak zauważa prof. Andrzej Dziembowski – są tacy, których cieszy samo odkrywanie nowego, zdobywanie wiedzy, i tacy, których do działania motywuje chęć wyprzedzenia innych. Jeśli jedni i drudzy działają etycznie i konkurują ze sobą, a nie walczą, zmieniają świat. Dzięki nim staje się on łatwiejszy w obsłudze i może choć trochę mniej kapryśny.

„Czarne tulipany”, 1991 r., Edward Dwurnik (1943–2018)

Studiował na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyplom zdobył w pracowni prof. Eugeniusza Eibischa w 1970 r. W 1966 r. stworzył najliczniejszy cykl „Podróże autostopem”. W latach 90. tworzył kontynuację „Podróży autostopem”, czyli „Błękitne miasta”, „Diagonalne”, „Błękitne” i „Wylizanka”. Brał udział w Documenta 7 w Kassel w 1982, Nouvelle Biennale de Paris w 1985 i w XIX Biennale Sztuki w Sao Paulo w 1987.

MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK

nr 3/55/2018
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 2100 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa

academia@pan.pl
academia.
prenumerata@pan.pl

www.naukaonline.pl
www.academia.pan.pl

ZESPÓŁ
REDAKCYJNY

Jan Strelau
honorowy redaktor
naczelny

Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne

Katarzyna Czarnecka
zastępca
redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji

Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne

Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

Andrzej Kozak
edycja zdjęć

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
prezes PAN

(przewodniczący)

Edward Nęcka
Grażyna Borkowska
Leszek Kaczmarek
Roman Micnas
Lucjan Pawłowski
Witold Rużyłło
Henryk Szymczak

Druk:
Agencja Wydawniczo-
Poliograficzna Gimpo